YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
30 päivänä tammikuuta 1974 *

Asiassa 127/73,

jonka Tribunal de première instance de Bruxelles on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa riita-asioissa

1. Belgische Radio en Televisie

vastaan

NV Fonior

2. Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs

vastaan

NV Fonior

3. Belgische Radio en Televisie

vastaan

SV SABAM ja NV Fonior

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 86 artiklan ja 90 artiklan 2 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat A. M. Donner ja M. Sørensen sekä tuomarit R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: H. Mayras,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de première instance de Bruxelles on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 4.4.1973 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.4.1973, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä ETY:n perustamissopimuksen 86 artiklan ja 90 artiklan 2 kohdan tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty, jotta kansallinen tuomioistuin voisi arvioida Société belge des auteurs, compositeurs et éditeursin (jäljempänä SABAM) sääntöjen ja vakiosopimusten tiettyjen pykälien yhteensopivuutta ETY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen kanssa.

3 Koska SABAM on valittanut ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä, Tribunal de première instance de Bruxelles on ilmoittanut yhteisöjen tuomioistuimelle 18.9.1973 päivätyllä kirjeellä, ettei se halua tämän lykkäävän ennakkoratkaisukysymysten tarkastelua.

4 Valituksen perusteena on ollut erityisesti kansallisen tuomioistuimen toimivallan puuttuminen komission asetuksen N:o 17 9 artiklan 3 kohdan perusteella (EYVL N:o 13, 21.2.1962).

5 Asian valmistelusta yhteisöjen tuomioistuimessa on seurannut, että komissio on jo 3.6.1970 päättänyt aloittaa viran puolesta edellä mainitun asetuksen 3 artiklassa säädetyn menettelyn SABAMin suhteen ja toimittanut sille kyseisen päätöksen 8.6.1970.

6 Tapauksen olosuhteet huomioon ottaen on tarkasteltava ennen esitettyjen kysymysten ratkaisemista sitä, onko asia saatettu lainmukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

7 Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu 177 artiklassa tarkoitetusta kysymyksestä, jonka kansallinen tuomioistuin on ilmoittanut yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 20 artiklan mukaisesti.

8 Perustamissopimuksessa annetaan kansalliselle tuomioistuimelle toimivalta harkita, onko ratkaisu yhteisön oikeutta koskevasta kysymyksestä sille tarpeen asian ratkaisemiseksi.

9 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 20 artiklassa määrätty menettely jatkuu, jollei ennakkoratkaisupyyntöä ole peruttu tai kumottu.

10 Asiassa väitetään, ettei yhteisöjen tuomioistuimen tarvitse vastata Tribunal de première instance de Bruxellesin esittämiin kysymyksiin, koska komissio on aloittanut viran puolesta menettelyn SABAMin suhteen asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisesti.

11 SABAM katsoo, että koska siviiliasioita käsittelevät tuomioistuimet on katsottava edellä mainitun asetuksen 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuiksi "jäsenvaltioiden viranomaisiksi", Tribunal de première instance de Bruxellesin olisi pitänyt jo 8.6. lykätä asian käsittely siihen asti, kunnes komissio on tehnyt päätöksensä.

12 Asetuksen N:o 17 9 artiklan 3 kohdan mukaan "ennen kuin komissio on aloittanut 2, 3 tai 6 artiklan mukaisen menettelyn, jäsenvaltioiden viranomaisilla on toimivalta soveltaa 85 artiklan 1 kohtaa ja 86 artiklaa, perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisesti".

13 Näin ollen heti kun komissio on aloittanut kyseisen menettelyn, jäsenvaltioiden viranomaisten toimivalta käsitellä samoja menettelytapoja tai sopimuksia mainittujen määräysten ja säännösten mukaisesti lakkaa.

14 Näin ollen on tarkasteltava, onko kansalliset tuomioistuimet, joissa 85 ja 86 artiklan kieltoihin on vedottu yksityisoikeudellisessa riita-asiassa, katsottava "jäsenvaltioiden viranomaisiksi".

15 Kyseisten tuomioistuinten toimivalta soveltaa yhteisön oikeuden määräyksiä ja säännöksiä, erityisesti kyseisissä riita-asioissa, johtuu määräysten ja säännösten välittömästä oikeusvaikutuksesta.

16 Koska 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan kiellot luonteensa vuoksi voivat tuottaa välittömiä oikeusvaikutuksia yksityisten oikeussubjektien välisissä suhteissa, kyseisillä artikloilla perustetaan välittömästi yksityisten oikeussubjektien hyväksi oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava.

17 Kansallisten tuomioistuinten toimivallan kiistäminen edellä mainitun 9 artiklan nojalla kyseisen suojelemisen turvaamiseksi, veisi yksityisiltä oikeussubjekteilta oikeudet, jotka niille kuuluvat jo perustamissopimuksen nojalla.

18 Se että tämän 9 artiklan 3 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden viranomaisilla" on toimivalta soveltaa 85 artiklan 1 kohtaa ja 86 artiklaa "88 artiklan mukaisesti", osoittaa, että siinä viitataan ainoastaan kansallisiin viranomaisiin, joiden toimivalta johtuu 88 artiklasta.

19 Kyseisen artiklan oikeusvaikutuksena on antaa jäsenvaltioiden viranomaisille - mukaan lukien tietyissä jäsenvaltioissa tuomioistuimet, joiden erityisenä tehtävänä on soveltaa kilpailua koskevaa kansallista lainsäädäntöä tai valvoa hallintoviranomaisten toteuttaman soveltamisen laillisuutta - toimivalta soveltaa myös perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa.

20 Se, että asetuksen N:o 17 9 artiklan 3 kohdassa käytettyyn ilmaisuun "jäsenvaltioiden viranomaiset" kuuluvat myös edellä mainitut kansalliset tuomioistuimet, ei vapauta kansallista tuomioistuinta, jonka käsiteltäväksi 86 artiklan välitön oikeusvaikutus on saatettu, tekemästä ratkaisua.

21 Jos komissio aloittaa asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisen menettelyn, kyseinen kansallinen tuomioistuin voi kuitenkin, jos se katsoo sen tarpeelliseksi oikeusvarmuuden vuoksi, lykätä päätöksen tekemistä siihen asti, kunnes komissio on saattanut toimintansa päätökseen.

22 Muussa tapauksessa se yleensä jatkaa menettelyä, jos se toteaa, että riidanalainen menettely ei ilmeisesti aiheuta tuntuvia oikeusvaikutuksia kilpailuun tai jäsenvaltioiden väliseen kaupankäyntiin tai että se selvästi on ristiriidassa 86 artiklan kanssa.

23 Kyseisen kansallisen tuomioistuimen toimivaltaa esittää ennakkoratkaisupyyntö yhteisöjen tuomioistuimelle ei voida estää asetuksen N:o 17 9 artiklan perusteella.

24 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin, jolle Tribunal de première instance de Bruxelles on aiheellisesti esittänyt ennakkoratkaisukysymyksen, ei voi jättää vastaamatta siihen.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan Euroopan yhteisöjen komission, Saksan liittotasavallan hallituksen, Belgische Radio en Televisien ja SABAMin esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 85, 86, 88 ja 177 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön neuvoston asetuksen N:o 17, joka on 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, ja erityisesti sen 3 ja 9 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on päättänyt ennen esitettyjen kysymysten ratkaisemista kuulla julkisasiamiestä.

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä tammikuuta 1974.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti